

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 316/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] toho času [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom doc. JUDr. Štefan Kočan, PhD., Nitrianska 5, Piešťany, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/11/2020-81 z 3. mája 2021 a uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Stk/6/2021 z 27. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnutý rozsudok“ a „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ žiada napadnutý rozsudok a napadnuté uznesenie zrušiť, priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci: Sťažovateľ bol rozhodnutím Okresného úradu Nitra (ďalej len „okresný úrad“) č. OU NR OVVS2-2018-014125 z 1. marca 2018 uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), ktorého sa dopustil tým, že slovne a fyzicky napadol [REDAKOVANÉ], za čo mu bola uložená sankcia vo forme pokarhania podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o priestupkoch. Následne okresný úrad postúpil spis Veliteľovi Vojenského útvaru č. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len

„prvostupňový orgán“), ktorý rozhodnutím č. 1 mb – 168-3/2019-PravS z 24. októbra 2019 ako vecne príslušný, podľa § 151 ods. 2 zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe vojakov“), § 10 ods. 1 zákona o priestupkoch a podľa čl. 1 služobného predpisu hlavného služobného úradu č. 82/2015 o rozsahu právomoci veliteľa na prejednávanie priestupku uznal sťažovateľa za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch, za ktorý mu v súlade s § 152 ods. 1 zákona o štátnej službe vojakov a podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o priestupkoch uložil pokarhanie. Po odvolaní sťažovateľa voči prvostupňovému rozhodnutiu vydal veliteľ pozemných síl Ozbroyených síl Slovenskej republiky Trenčín (ďalej len „druhostupňový orgán“) rozhodnutie č. VeSP 2117 2/2019 PravS zo 4. decembra 2019, ktorým odvolanie sťažovateľa zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Voči rozhodnutiu druhostupňového orgánu podal sťažovateľ správnu žalobu na krajskom súde.

3. Sťažovateľ namietal uplynutie lehôt. Veliteľ prvej mb. sa o skutku dozvedel 26. novembra 2018 a o uložení sankcie rozhodol až 24. októbra 2019, aj keď v zmysle § 141 ods. 2 zákona o štátnej službe vojakov o uložení disciplinárneho opatrenia rozhodne veliteľ do dvoch mesiacov odo dňa, keď dôvod zistil alebo sa o ňom najneskôr do jedného roka od spáchania dozvedel. Sťažovateľ namietal uplynutie prekluzívnej lehoty. Podľa sťažovateľa druhostupňový orgán nerozlišoval prekluzívnu a premlčaciu lehotu. Zároveň právna úprava štátnej služby vojakov neumožňuje uložiť vojakovi povinnosť uhradiť trovy konania z dôvodu, že ustanovenia zákona o priestupkoch sa na vojaka nevzťahujú. Ak by sa vzťahovali, potom by druhostupňový orgán spôsobil procesnú vadu konania, ktorá mohla mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia, lebo nedal účastníkovi konania možnosť, aby mohol svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť si svoje návrhy, čím by došlo k porušeniu § 3 ods. 2, § 9 ods. 1, § 18 ods. 3, § 32 ods. 1, § 33 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Malo dôjsť k porušeniu § 142 ods. 1 zákona o štátnej službe vojakov. V rámci odvolacieho konania mal vychádzať z listinných dôkazov, ktoré mu neboli známe. Mal byť objektívne zistený skutočný stav veci a druhostupňový ani prvostupňový orgán sa tým neriadili, keďže sťažovateľa nevyzvali na predloženie dôkazov. Administratívny spis obsahuje podanie proti poškodeným a druhostupňový ani prvostupňový orgán si nezaobstarali rozhodnutia v týchto konaniach, neodstránili rozpor svedeckých výpovedí, nevykonali miestne šetrenie ani znalecké dokazovanie, ani iný nový podklad rozhodnutia.

4. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, ktoré podľa § 2 ods. 6 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v konaní pred súdmi vo veciach ozbrojených síl zastupuje štát a vo svojom vyjadrení k správnej žalobe uviedlo, že konanie sťažovateľa, za ktoré bol uznaný vinným, je priestupkom podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona o priestupkoch, a nie disciplinárnym previnením. Zároveň upozornil, že zákonodarca v zákone o štátnej službe vojakov jednoznačne vymedzil oba tieto právne inštitúty a sťažovateľ sa v prípade svojej námietky uplynutia lehôt na prejednanie priestupku snaží tieto pojmy zamieňať a prezentovať ich ako rovnocenné, prípadne totožné, a to pre účely rovnakej aplikácie lehôt na ich prejednanie. Zodpovednosť za priestupok a za disciplinárne previnenie možno pokrýva obdobné konanie, no jednoznačne voči rozdielnym subjektom, čoho dôkazom je aj odlišná právna úprava procesov ich prejednania. Podľa § 152 ods. 5 zákona o štátnej službe vojakov možno

priestupok prejednať a uložiť zaň sankčné opatrenie najneskôr do dvoch rokov od spáchania, a keďže konanie sťažovateľa voči poškodenému je priestupkom, za ktorý bol sťažovateľ uznaný vinným, prejednanie priestupku bolo vykonané v zákonnej lehote.

5. K povinnosti uhradiť trovy konania druhostupňový orgán uviedol, že pri prejednaní priestupku v zmysle § 79 ods. 1 zákona o priestupkoch nie je možnosť, ale povinnosť uložiť občanovi, ktorý bol uznaný za vinného uhradiť trovy konania. V odvolacom konaní nemá odvolací orgán povinnosť oboznámiť odvolateľa s podkladmi na rozhodnutie o odvolaní, ani povinnosť vyzvať odvolateľa na vyjadrenie sa k podkladom. Sťažovateľ zjavne nadobudol mylný dojem, že ak mu bolo v priebehu prvostupňového konania umožnené vyjadriť sa k podkladu na rozhodnutie, tak mu toto právo patrí aj v konaní o odvolaní. Odvolacie konanie však preskúmava prvostupňové rozhodnutie a nenahrádza prvostupňové konanie. Bolo preukázané naplnenie skutkovej podstaty priestupku sťažovateľa, ktorý neunesol dôkazné bremeno pri tvrdení o primeranej obrane a ani v priebehu odvolacieho konania nepredložil dôkazy, o ktorých tvrdil aj v podanej žalobe, že existujú.

6. Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a žalobu ako nedôvodnú zamietol. Posúdil zákonnosť rozhodnutia a postupu druhostupňového orgánu i správnosť jeho právnych záverov v priestupkovom konaní o vine. Konštatoval, že prejednanie priestupku bolo vykonané v zákonnej lehote, že odvolací orgán nemá povinnosť oboznámiť sťažovateľa s podkladmi ani povinnosť vyzvať odvolateľa na vyjadrenie. Bolo preukázané naplnenie skutkovej podstaty priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) priestupkového zákona drobným ublížením na zdraví. Sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno pri tvrdení o primeranej obrane a nepredložil žiadne dôkazy. Druhostupňový a prvostupňový orgán dodržali všetky hmotnoprávne a procesné podmienky, rozhodnutie zdôvodnili a zapracovali formálne náležitosti.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP a navrhol, aby najvyšší správny súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie alebo aby zrušil napadnuté rozhodnutie druhostupňového a prvostupňového orgánu a vec vrátil na ďalšie konanie.

8. Podľa sťažovateľa v jeho veci ide o konanie o správnej žalobe v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP. Svojou povahou prejednávaná vec kumulatívne nenapĺňa ustanovenie § 194 SSP a krajský súd toto určenie nemôže prekročiť, keďže vo veci nerozhodoval orgán verejnej správy definovaný v § 4 SSP. V predmetnej veci zákonodarca druh žaloby explicitne vymedzil ustanovením § 199 ods. 1 písm. g) SSP, podľa ktorého sa sociálnymi vecami na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie nadriadeného určeného podľa osobitného predpisu. Keďže ide o konanie o správnej žalobe v sociálnych veciach, sťažovateľ je toho názoru, že v konaní o kasačnej sťažnosti nemusí byť zastúpený advokátom.

9. Nesprávnym právnym posúdením má byť to, že krajský súd vec posudzoval podľa zákona o priestupkoch, a nie podľa zákona o štátnej službe vojakov. Použitie zákona o priestupkoch sa na vojaka môže aplikovať len v rozsahu § 11 až § 20 zákona o priestupkoch alebo za podmienky vymedzenej v § 10 ods. 2 zákona o priestupkoch. Pre účely priestupkového zákona nie je možné považovať za občanov osoby podliehajúce vojenskej disciplinárnej právomoci. Sťažovateľ sa napokon opäť vyjadril k premlčacej a prekluzívnej lehote a nemožnosti uložiť mu povinnosť

náhrady trov konania. Krajský súd vo svojom rozhodnutí sa mal tiež nevysporiadať s výpoveďou svedkyne, údajným nepreukázaním úmyslu a nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia.

10. Krajský súd podľa § 97 v spojení s § 449 ods. 1 a 2 SSP vydal uznesenie z 28. júla 2021, ktorým vyzval žalobcu, aby v lehote 20 dní od doručenia predložil plnomocenstvo, ktorým splnomocnil advokáta, príp. advokátsku kanceláriu na jeho zastupovanie v konaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu. Hoci v prípade konaní vo veciach správneho trestania v konaní pred prvostupňovým súdom nejde o povinné zastúpenie, v prípade konania o kasačnej sťažnosti už táto výnimka neplatí. Krajský súd zároveň poučil sťažovateľa o tom, že ak v stanovenej lehote nebude súdu predložené plnomocenstvo, je to dôvod na odmietnutie kasačnej sťažnosti najvyšším správnym súdom. Najvyšší správny súd skúmal otázku, či sa na daný prípad vzťahuje § 199 ods. 1 písm. g) SSP, a teda či ide o preskúmavanie rozhodnutia súvisiaceho so sociálnou vecou vojaka, keď v konaní pred kasačným súdom existuje výnimka z povinnosti zastúpenia advokátom podľa § 449 ods. 2 písm. b) SSP. Je nespochybniteľné, že ide o konanie o správnej žalobe vo veci správneho trestania podľa § 6 ods. 2 písm. b) SSP. V konaní pred krajským súdom sa na sťažovateľa síce vzťahovala výnimka z povinnosti právneho zastúpenia podľa § 49 ods. 2 písm. b) SSP, no táto výnimka sa už nevzťahuje na konanie o kasačnej sťažnosti, keď zákon explicitne ustanovuje, že sťažovateľ musí byť zastúpený advokátom. Aj samotná kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Výnimku z povinnosti právneho zastúpenia [§ 449 ods. 2 písm. b) SSP], na ktorú sa sťažovateľ odvoláva, nie je možné v jeho prípade aplikovať. V prejednávanvej veci považoval najvyšší správny súd za preukázané, že krajský súd konal o správnej žalobe vo veciach správneho trestania a z ničoho nevyplýva, že by sa na sťažovateľa vzťahovala akákoľvek výnimka. Námietku druhu správnej žaloby sťažovateľ okrem toho neuviedol v konaní pred krajským súdom, ale až v kasačnej sťažnosti. V prípade sťažovateľa nejde o správnu žalobu v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP. Výklad sťažovateľa, že sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumejú prípady, keď rozhoduje nadriadený podľa osobitného predpisu, neobstojí.

11. Najvyšší správny súd sa stotožňuje s právnym názorom, že SSP neobsahuje legálnu definíciu sociálnych vecí. § 199 ods. 1 SSP vymedzuje, čo sa rozumie sociálnymi vecami prostredníctvom výpočtu orgánov verejnej správy, ktoré o sociálnych veciach rozhodujú. Ako sa uvádza v dôvodovej správe: „... Konanie v sociálnych veciach sa týka sociálneho poistenia vrátane sociálneho zabezpečenia ozbrojených zložiek, zdravotného poistenia, štátnych sociálnych dávok a sociálnej pomoci, zdravotnej starostlivosti a zdravotného poistenia a služieb zamestnanosti. Z hľadiska vymedzenia okruhu právnych vzťahov, ktoré by podliehali prieskumu v správnom súdnictve v sociálnych veciach, treba za verejnoprávne sociálne poistenie (dôchodkové aj nemocenské) považovať každý typ sociálneho poistenia, ktoré štát vyhlasuje za povinné, alebo v ktorom účasť na tomto poistení nariaďuje, alebo u ktorého ručí za nároky a dávky z neho vyplývajúce.“ Vzhľadom na uvedené treba na § 199 ods. 1 písm. g) SSP, ktorého sa dovoľáva sťažovateľ, nahliadať tak, že nie každé rozhodovanie ministerstva obrany, ministra obrany a nadriadeného je rozhodovaním v sociálnych veciach, ale iba také, ktoré sa vecne týka sociálneho zabezpečenia vojakov. Prípady sťažovateľa sa však netýka jeho sociálneho zabezpečenia, ale potrestania.

12. Sťažovateľ bol riadne poučený, no nebol v kasačnom konaní zastúpený advokátom a ani na výzvu krajského súdu nepredložil plnomocenstvo, pričom sa na neho nevzťahuje výnimka.

Kasačná sťažnosť nebola spísaná advokátom, čo má za následok jej odmietnutie ako neprípustnej podľa § 459 písm. d) SSP. K rovnakým záverom dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) napr. uznesením č. k. 6Sžk 27/2017 zo 17. apríla 2019 alebo č. k. 10Asan 13/2017 z 9. augusta 2017, ktoré bolo potvrdené ústavným súdom uznesením č. k. II. ÚS 271/2018 z 12. júna 2018: „... sťažovateľ napriek riadnemu poučeniu nesplnil podmienku prípustnosti kasačnej sťažnosti podľa § 449 SSP... Najvyšší súd ...ústavne akceptovateľným spôsobom posúdil splnenie podmienok, za ktorých môže o kasačnej sťažnosti konať... nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené...“ Najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť postupom podľa § 459 písm. d) SSP ako neprípustnú odmietol.

II.

13. Argumentácia sťažovateľa spočíva najmä v tvrdení, že konanie pred krajským súdom sa týkalo sociálnych vecí, a tak nemal povinnosť byť zastúpený advokátom. Rovnako tvrdil, že nie je povinný byť zastúpený advokátom ani v konaní o kasačnej sťažnosti.

14. Mala mu byť upretá možnosť predkladať dôkazy a vyjadrovať sa k podkladom rozhodnutia.

15. Mala uplynúť lehota na prejednanie skutku.

III.

16. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. k čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

17. Ústavný súd nepatrí do systému všeobecných súdov, ale v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V dôsledku toho nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkového stavu. Ústavný súd nezastupuje všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 697/2021).

18. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu, treba poukázať na špecifickú povahu správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Z toho vyplýva, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje len právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu

orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (podobne IV. ÚS 127/2012). Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu, ktorý konal ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

19. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa, tie krajský, ako aj najvyšší správny súd vyhodnotili ako účelové, založené na mylnom výklade príslušných predpisov. Sťažovateľ nepredložil žiadne nové dôkazy, nenechal sa zastúpiť advokátom a pokiaľ ide o lehotu na prejednanie priestupku, tak tá bola dodržaná.

III.1. K namietanému porušeniu práv krajským súdom:

20. Pokiaľ ide o rozsudok krajského súdu, vo vzťahu k tomu neudelil sťažovateľ uvedenému advokátovi plnomocenstvo, pretože priamo v plnomocenstve vyslovene uviedol, že je len na zastupovanie pred ústavným súdom vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho správneho súdu. Ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o ústavnom súde“), pretože nemá náležitosti ustanovené zákonom.

III.2. K namietanému porušeniu práv najvyšším správnym súdom:

21. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spomína aj č. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorý však predstavuje všeobecné ustanovenia, čl. 12 ods. 1, 2, 4 a čl. 13 ods. 4 patria pod základné práva a slobody a čl. 152 ods. 4 patrí pod prechodné a záverečné ustanovenia.

22. Pokiaľ ide o čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 13 dohovoru, tak vo vzťahu k nim neuviedol sťažovateľ relevantnú argumentáciu, v dôsledku čoho ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, pretože nemá náležitosti ustanovené zákonom.

23. Napokon vo vzťahu k namietanému čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že uznesenie najvyššieho správneho súdu, ako aj jeho odôvodnenie nie sú poznačené zjavným omylom. Rozsudok je zároveň akceptovateľným spôsobom odôvodnený a v spojitosti s rozsudkom krajského súdu dáva jasnú odpoveď na všetky relevantné námietky a argumenty, ktoré v priebehu konania uplatnil sťažovateľ. Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu nebolo spôsobilé porušiť základné práva a práva sťažovateľa, ktoré označil v ústavnej sťažnosti. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

24. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu